

Детская библиотека
г.Вилково

Геніальний сучасник і далекоглядний пророк

Детская библиотека
г.Вилково

Отче наш, Тарасе всемогучий,
Що створив нас генієм своїм,
На моїй землі, як правда, сущий,
Б'ючий у неправду, наче грім.
Дмитро Павличко

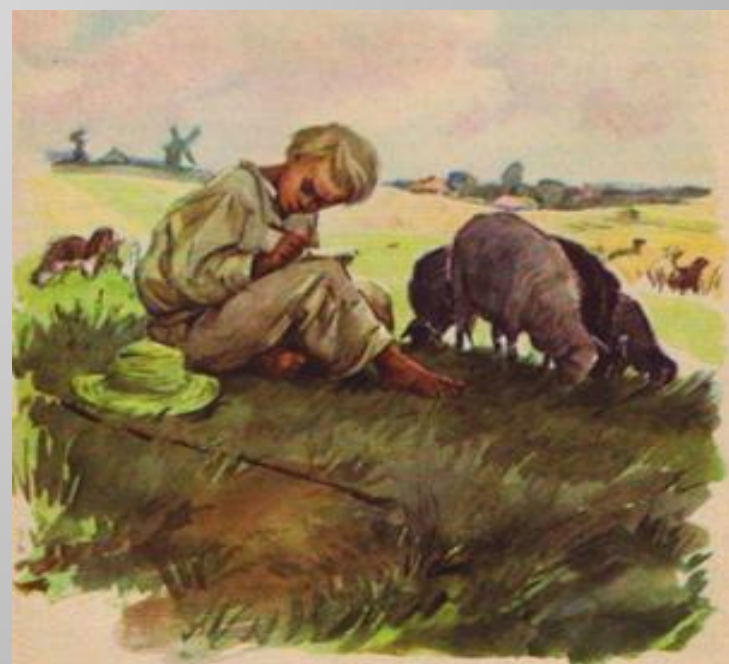
ШЕВЧЕНКО Тарас Григорович (1814-1861) – видатний український поет, художник, громадський діяч, перекладач, автор "Кобзаря", співробітник Київської Археологічної комісії, академік гравірування.

Всього 47 років прожив Тарас Шевченко. Серед них 24 перебував у кріпацтві, 10 – на засланнях, практично всі інші – під жандармським наглядом. Проте все, що зробив Великий Кобзар, назавжди залишає його серед живих, утворює як геніального нашого сучасника і далекоглядного пророка. Тарас Григорович Шевченко народився 25 лютого (9 березня за новим стилем) 1814 р. у с.Моринцях Звенигородського повіту Київської губернії (нині Звенигородський район Черкаської області) у родині Григорія Івановича Шевченка і Катерини Якимівни Бойко. Батьки Шевченка були кріпаками магната генерал-лейтенанта Василя Васильовича Енгельгарда – поміщика, що володів 50 тис. кріпаків і був власником близько 160 тис. десятин землі. Через рік після народження Тараса родина переїздить із Моринців до Кирилівки, у ній, окрім Тараса, було 6 дітей – старші – Катерина та Марія, брат Микита, молодші – Ярина, Марія, брат Йосип.

1843 року Шевченко змалює хату в Кирилівці, де провів своє дитинство. У восьмирічному віці батько віддав Тараса до школи, до кирилівського дячка-вчителя Павла Рубана. 1823 р., коли Тарасу було дев'ять років, померла мати. Батько одружується вдруге на Оксані Терещенко, 1825 року помирає і сам батько Тараса.

Залишившись сиротою, малий Тарас деякий час жив у дядька Павла, який став опікуном сиріт. Згодом майбутній поет іде школярем-попихачем до кирилівського дяка Петра Богорського, де його життя було постійно напівголодним. Звідти він тікає у Лисянку до диякона-живописця, а згодом – у село Тарасівку до дяка-маляра, але дяк відмовив йому. Утративши надію стати маляром, Т.Шевченко повертається до Кирилівки й пасе громадську череду. 1827 року Т.Шевченко наймитує у кирилівського священника Григорія Кошиця. Із ранніх років він цікавився народною творчістю, у дяків навчився читати й писати, рано виявився у хлопця хист і до малювання, який помітив маляр із села Хлипнівці, але на той час Шевченкові було вже чотирнадцять років і його зробили козачком В.В.Енгельгардта.

Восени 1829 року разом з обслугою Енгельгардта Шевченко виїздить до міста Вільно. Помітивши здібності козачка до малювання, Енгельгардт віддає Тараса вчитися у досвідченого майстра, можливо, Яна Рустемаса. 1831 року сімнадцятирічний Шевченко приїздить до Петербурга, куди було переведено Енгельгардта, 1832 року Енгельгардт законтрактував Шевченка на чотири роки Ширяєву – різних живописних справ майстру.

1836 року Т.Г.Шевченко у складі артїлі Ширяєва розписує театр у Петербурзі. Цього ж року він знайомиться з учнем Академії мистецтв Іваном Сошенком. Пізніше відбувається знайомство художника-кріпака з Гребінкою, Григоровичем, Венеціановим, Жуковським, Брюлловим. У лютому 1837 року Товариство заохочення художників дозволило Шевченкові (неофіційно) відвідувати навчальні класи. У квітні 1837 року Брюллов створює портрет Жуковського, який був розіграний у лотереї за 2500 карбованців. За ці гроші було викуплено Тараса Шевченка з кріпацтва. 25 квітня 1838 року на квартирі Брюллова йому була вручена Жуковським відпускна.

Цього ж року Т.Г.Шевченка було офіційно зараховано "стороннім учнем" до Академії мистецтв. Український митець із великою жадобою слухає лекції в академії, багато читас, користується бібліотекою Брюллова, пише вірші, відвідує театр, виставки, музеї – швидко здобуває знання. 1838 року Шевченко знайомиться із художником Штернбергом.

У січні 1839 р. Т.Г.Шевченка зарахували пансіонером Товариства заохочення художників, а згодом, у квітні, нагородили срібною медаллю 2-го ступеня за малюнок з натури. 1840 року його було нагороджено срібною медаллю 2-го ступеня за першу картину олійними фарбами "Хлопчик-жебрак дає хліб собаці". У цей період життя митця захоплює і літературна творчість. 1837 року ним була написана балада "Причинна", 1838 – поема "Катерина", елегія "На вічну пам'ять Котляревському", 1839 – поезія "Тополя", "До Основ'яненка". 1840 року побачила світ збірка творів Шевченка "Кобзар", що містила вісім творів: "Думи мої...", "Перебендя", "Катерина", "Тополя", "Думка", "До Основ'яненка", "Іван Підкова", "Тарасова ніч". 1841 року вийшов альманах "Ластівка" із п'ятьма творами Шевченка: баладою "Причинна", поезіями "Вітре буйний", "На вічну пам'ять Котляревському", "Тече вода в синє море...", першим розділом поеми "Гайдамаки" – "Галайда", окремим виданням вийшла поема "Гайдамаки". У вересні того ж року Шевченка відзначено третьою срібною медаллю 2-го ступеня за картину "Циганка-ворожка".

Із-під пензля Шевченка виходять малюнки "Козацький бенкет" (1838), "Натурниця" (1840) та низка портретів. Він ілюструє чимало художніх творів. 1840 р. з'являється "Марія" – малюнок до поеми О.С.Пушкіна "Полтава", 1841 – до оповідань Квітки-Основ'яненка "Знахарь", Надсждіна "Сила волі", 1842 – "Зустріч Тараса Бульби з синами" до повісті "Тарас Бульба". Визначним твором цього періоду є картина олійними фарбами "Катерина" 1842 року. Захоплюючись театром, Шевченко пробував свої сили і в драматургії. 1842 року з'явився уривок із п'єси "Никита Гайдай", написаної російською мовою та поема "Слепая". 1843 року Шевченко завершив драму "Назар Стодоля", а 1844 р. у Петербурзі окремим виданням вийшла поема "Гамалія».

19 травня 1843 року Т.Г.Шевченко разом із Є.П.Гребінкою їде в Україну. Зупинився Т.Г.Шевченко в Качанівці, яка належала Тарновському. Із Качанівки поет виїздить до Києва, де виконує кілька малюнків історичних пам'яток.

Під час перебування у Києві він познайомився з М.Максимовичем, П.Кулішем та з художником Сенчило-Стефановським, із яким вони 1846 р. брали участь у розкопках могили Переп'ятихи біля Фастова. Із Києва Шевченко поїхав до Гребінки в "Убіжище" біля Пирятин, а звідти до с.Мойсівки (тепер с.Мосівка Драбівського району на Черкащині), де знайомиться з О.Капністом, П.Лукашевичем. Разом із ними Шевченко побував у Яготині в маєтку Рєпніних.

На деякий час Шевченко знову приїздить до Києва, потім відвідує Запорізьку Січ, острів Хортицю, села Покровське, Чигирин, Суботів. У серпні 1843 р. у селі Березівка письменник побував у П.Лукашевича. У вересні Т.Шевченко відвідує Кирилівку, зустрічається з братами і сестрами, пише малюнок "Хата батьків Т.Г.Шевченка в с.Кирилівці". В Україні Шевченко зробив чимало ескізів олівцем до задуманої серії офортів "Живописна Україна". З Кирилівки їде на Березань, де пише вірш "Розрита могила". Деякий час поет живе в Ісківцях у Афанасьєва-Чужбинського, робить спроби перекладати твори польських поетів. Із жовтня 1843 р. Т.Шевченко живе переважно в Яготині у Рєпніних. Тут Шевченко робить на замовлення дві копії портрета М.Рєпніна, малює дітей В.Рєпніна та автопортрет, пише поему "Тризна", яку присвячує Варварі Рєпніній, знайомиться із сестрами Псьол.

Із Яготина поет їздив у Лубни, Пирятин, Березову Рудку, Ковалівку. Залишивши Яготин, Шевченко відвідав Мойсівку, побував у Я.Бальмена у Линовиці, де бачив альбом "Вірші Тараса Шевченка", переписаний латинським алфавітом та ілюстрований Я.Бальменом і художником М.Башиловим. Побував Т.Шевченко у селі Турівці у маєтку М.Маркевича. Відвідав Київ і на початку 1844 р. виїхав до Москви, де знайомиться з істориком Бодянським, Шафариком, зустрівся з Щепкіним. Пише поезію "Чигирине, Чигирине...«.

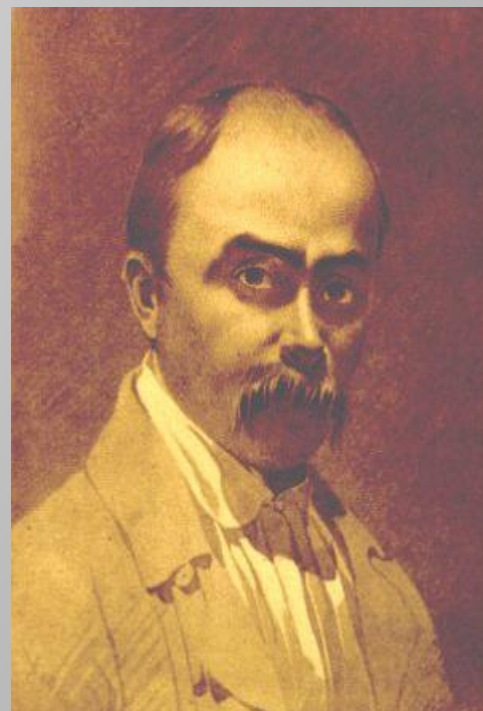
Із Москви Шевченко виїхав до Петербурга. У листопаді 1844 року побачив світ перший випуск "Живописной України", до якого увійшли шість офортів: "У Києві", "Видубицький монастир у Києві", "Старости", "Судня рада", "Дари Богдановії українському народові", "Казка". 1844 р. поет закінчує поему "Сова", створює поему "Сон", поезії "Дівичії ночі", "У неділю не гуляла...", "Чого мені тяжко, чого мені нудно...", "Заворожи мені, волхве..." та вірш "Гоголю".

У березні 1845 р. Т.Шевченко закінчив навчання в Академії мистецтв, йому було присвоєно звання "некласного художника". У кінці березня Шевченко виїздить до Москви, де зустрічається зі Щепкіним та Бодянським. У квітні 1845 року Шевченко приїздить в Україну, щоб постійно тут жити і працювати. 22 квітня поет прибув у Київ, де зустрівся із Максимовичем.

Одержавши від Київської Археологічної комісії доручення зарисувати історичні пам'ятки, Шевченко вирушає на Звенигородщину. У Густинському монастирі він виконує кілька малюнків. У середині серпня Т.Шевченко приїздить до Переяслава, де змальовує кілька пам'яток. Відвідавши село Андруші, він малює дві сепії "Андруші", у вересні 1845 гостює у Кирилівці.

На початку жовтня Т.Шевченко приїхав у Миргород. Тут він написав поезії "Не женися на багатій...", "Не завидуй багатому..." та містерію "Великий льох". У Переяславі, де він живе у Козачковського, Шевченко пише поеми "Наймичка", "Кавказ", вступ до поеми "Єретик". Завершені твори 1843-1845 років Шевченко об'єднав у альбом "Три літа". Наприкінці листопада поет їздив до Києва, а незабаром його офіційно затвердили співробітником Київської Археологічної комісії. Наприкінці грудня тяжко хворий Шевченко приїхав до Переяслава, там він написав "Заповіт". У січні-лютому поет їздив на Чернігівщину. Навесні деякий час жив у Києві, познайомився із членами Кирило-Мефодіївського товариства Костомаровим, Гулаком, Посядою, Марковичем, Пильчиковим, Тулубом, зустрівся із Білозерським. У вересні Шевченко виїхав на Поділля й Волинь збирати перекази і пісні та описувати історичні пам'ятки. У кінці жовтня повернувся до Києва.

У січні 1847 побував у Борзні, Оленівці. У березні жив у Седневі, у А.Лизогуба. Наприкінці березня 1847 р. почались арешти членів Кирило-Мефодіївського товариства. Т.Шевченка заарештували 5 квітня 1847 року на дніпровській переправі, коли він повертався до Києва, та відібрали збірку "Три літа".

17 квітня 1847 року Т.Г.Шевченка привезли до Петербурга і ув'язнили в казематі "Третього відділу". Тут він створив цикл поезій "В казематі" ("В.Костомарову", "Чи ми ще зійдемося знову?", "Мені однаково...", "Садок вишневий коло хати"). Його участь у Кирило-Мефодіївському товаристві не була доведена, але документом для обвинувачення був альбом "Три літа". Згодом Т.Шевченка заслали рядовим до Окремого Оренбурзького корпусу, заборонивши писати й малювати. 8 червня 1847 його доставили в Оренбург, а незабаром відправили в Орську фортецю. Цей шлях він описав у повісті "Близнеці".

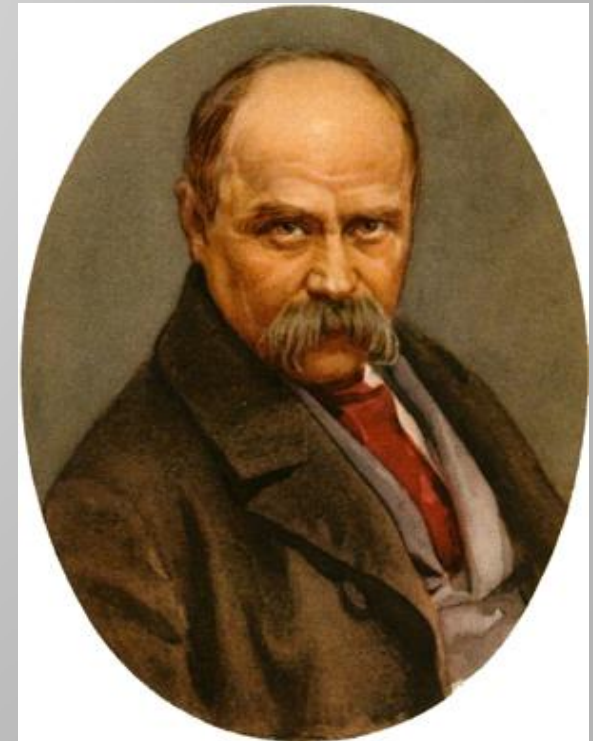
В Орській фортеці із-під пера Т.Шевченка з'являються нові вірші: "Думи мої, думи мої...", "Згадайте, братія моя...", поеми "Княжна", "Сон", "Москалева криниця", поезії "N. N." ("Мені тринадцятий минало"), "Іржавець", "А.О.Козачковському", "Полякам". У кінці 1847 р. він відновлює листування з друзями і знайомими, зближується з багатьма польськими засланцями: Фішером, Завадським, Крулікевичем, Вернером.

У першій половині 1848 р. в Орській фортеці Шевченко написав чотири твори: "А нумо знову віршувать", "У бога за дверми лежала сокира", "Варнак", "Ой гляну я, подивлюся...". У березні 1848 р. Т.Г.Шевченка як художника включили до складу Аральської описової експедиції. Тут він виконав малюнки "Пожежа в степу", "Джангисагач", "Укріплення Раїм. Вид з верфі на Сирдар'ї", "Урочище Раїм з заходу", "Укріплення Раїм", "Спорядження шхун" (два малюнки), "Пристань на Сирдар'ї", та інші.

Восени 1849 р. експедиція повернулася до Оренбурга, і Шевченко залишився опрацьовувати її матеріали. 23 квітня 1850 року Т.Шевченка заарештували за доносом офіцера Ісаєва, поета відправили до Орська і там допитували, згодом його перевели у віддалене Новопетровське укріплення. Тут Шевченко читав періодичні видання, зустрічався з ученими й мандрівниками, які відвідували укріплення, листувався зі знайомими.

Улітку 1851 р. Т.Шевченка як художника включили до складу Каратауської експедиції, де він здобув деяку можливість малювати. Після смерті Миколи Першого на Шевченка не була поширена амністія політичним в'язням і засланцям. Лише 1857 року, завдяки клопотанню друзів, поета звільнили із заслання. Чекаючи дозволу на звільнення, Шевченко почав вести "Щоденник".

2 серпня 1857 року Т.Г.Шевченко відбув із Новопетровського укріплення, одержавши дозвіл від коменданта Ускова їхати до Петербурга. Дорогою Шевченко малював краєвиди і портрети. Прибувши до Нижнього Новгорода, довідався, що йому заборонено в'їзд до обох столиць. Доброзичливий медик засвідчив хворобу Шевченка, що дало йому можливість прожити усю зиму у Нижньому Новгороді. За зиму 1857-1858 рр. Шевченко створив багато портретів, малюнків, редагував і переписував у "Більшу книжку" свої поезії періоду заслання, написав нові поетичні твори: "Неофіти", "Юродивий", триптих "Доля", "Муза", "Слава". Одержавши дозвіл на проживання у столиці, 8 березня поет залишив Нижній Новгород і через два дні прибув до Москви. Тут він зустрічається з друзями, знайомиться з діячами науки і культури.

27 березня Шевченко прибув до Петербурга, де познайомився із М.Чернишевським. Жив поет спочатку в Лазаревського, а потім в Академії мистецтв, у відведеній йому майстерні. Як художник Шевченко після заслання найбільшу увагу приділяє гравіруванню. У жанрі гравюри він став справжнім новатором у Росії. 1856 року почали з'являтися у пресі переклади деяких його творів. На початку 1859 року вийшла збірка "Новые стихотворения Пушкина и Шевченко". У травні 1859 року Шевченко одержав дозвіл виїхати в Україну і за поетом встановили суворий таємний нагляд. Т.Шевченко кілька днів жив у Кирилівці, бачився з рідними. У цей період він написав чимало поезій та малюнків. Поет мав намір купити недалеко від с.Пекарів ділянку землі, щоб збудувати хату й оселитися.

15 липня поблизу с.Прохорівки його заарештували, звинувативши у блюзнірстві. Згодом поета звільнили, але наказали виїхати до Петербурга. 7 вересня 1859 року він прибув до Петербурга. На початку 1860 року вийшов друком "Кобзар", двома накладками вийшов альманах "Хата" із дев'ятьма новими поезіями Шевченка, об'єднаними під редакційною назвою "Кобзарський гостинець". У журналі "Народное чтение" як лист до його редактора опубліковано автобіографію поета.

Незважаючи на фізичне знесилення внаслідок заслання, поетичні сили Шевченка були невичерпні. 2 вересня 1860 р. Рада Академії мистецтв ухвалила надати Шевченкові звання академіка гравірування. 1861 року Шевченко видав підручник для недільних шкіл, назвавши його "Букварь южнорусский". Поет дбав про поширення освіти серед народу. На початку 1861 року поет почував себе дедалі гірше.

13 січня Т.Шевченко одержав від Білозерського два примірники першого номера журналу "Основа", де на перших десяти сторінках було вміщено його поезії під назвою "Кобзар". У рецензії "Современника" на цей номер журналу підкреслено першорядну роль Шевченка в українській літературі, світове значення його творчості. У своєму останньому вірші "Чи не покинуть нам, небого" поет висловив впевненість, що його творчість не потоне в річці забуття.

10 березня 1861 року о 5 годині 30 хвилин ранку помер Тарас Григорович Шевченко. Над домовиною Шевченка в Академії мистецтв виголошено промови українською, російською та польською мовами. Поховали поета спочатку на Смоленському кладовищі в Петербурзі.

26 квітня 1861 року домовину із тілом поета поїздом повезли до Москви. На Україну труну везли кінями. До Києва прах Шевченка привезли 6 травня увечері, а наступного дня його перенесли на пароплав "Кременчуг". 8 травня пароплав прибув до Канева, й тут, на Чернечій (тепер Тарасова) горі, поета поховали. Над ним насипали високу могилу, вона стала священним місцем для українського та інших народів світу.

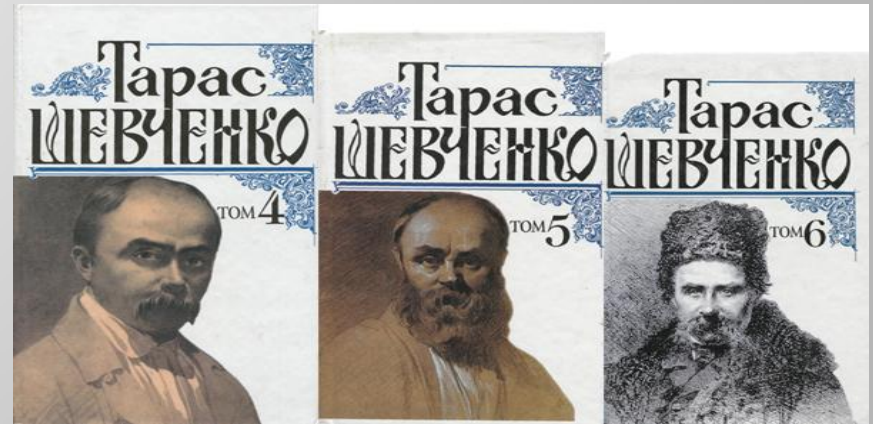
Повне зібрання творів у дванадцяти томах доповнене і розширене новими творами, текстами новознайдених автографів чи факсимільних копій з них (фрагменти невиданої збірки "Поезія Т.Шевченка. Том первий": "Перебендя", "Іван Підкова", "До Основ'яненка", "Марії Олександрівні Маркович", нові редакції поем "Тарасова ніч" та "Гамалія"; "Садок вишневий коло хати...", "Лічу в неволі дні і ночі...", "Осія. Глава XIV", виправлення Шевченка у примірнику "Кобзаря" 1860 року, що належав Г.М.Честахівському) та списків, частина з яких ("Кавказ", "Думи мої, думи мої...") має виправлення Шевченка.

Шевченко Т.Г. Повне зібрання творів: У 12 т. Т.2: Поезія 1847-1861. – К.: Наукова думка, 2003. – 784 с.

Шевченко Т.Г. Повне зібрання творів: У 12 т. Т.3: Драматичні твори. Повісті. – К.: Наукова думка, 2003. – 592 с.

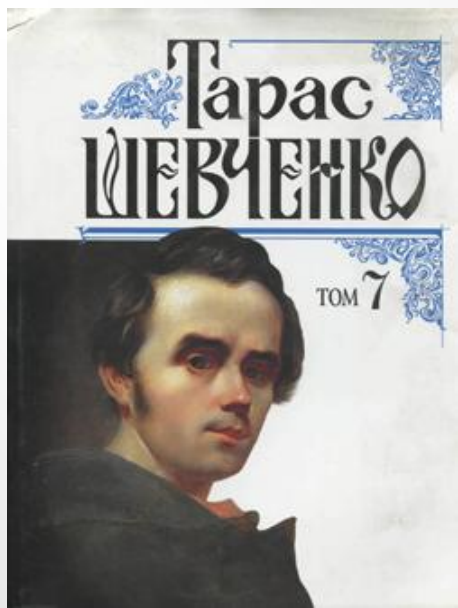
Шевченко Т.Г. Повне зібрання творів: У 12 т. Т.1: Поезія 1837-1847. – К.: Наукова думка, 2003. – 784 с.

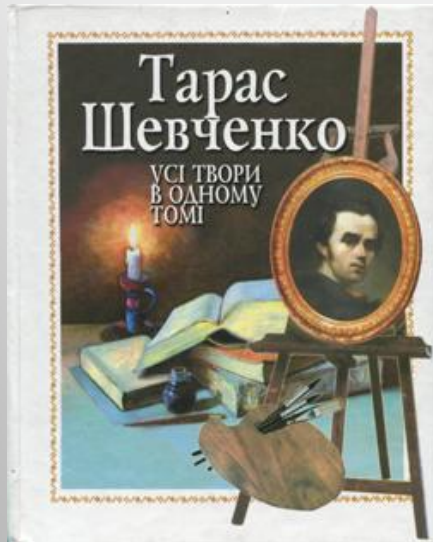
Шевченко Т.Г. Повне зібрання творів: У 12 т. Т.4: Повісті. – К.: Наукова думка, 2003. – 600 с.

Шевченко Т.Г. Повне зібрання творів: У 12 т. Т.5: Щоденник. Автобіографія. Статті. Археологічні нотатки. "Букварь Южнорусский". Записи народної творчості. – К.: Наукова думка, 2003. – 496 с.

Шевченко Т.Г. Повне зібрання творів: У 12 т. Т.6: Листи. Дарчі та власницькі написи. Документи, складені Т. Шевченком або за його участю. – К.: Наукова думка, 2003. – 632 с.

Шевченко Т.Г. Повне зібрання творів: У 12 т. Т.7: Мистецька спадщина. Живопис і графіка 1830-1843 – К.: Наукова думка, 2005. – 504 с., портр.

Шевченко Т. Усі твори в одному томі. – К.: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2007. – 824 с. – (поетична полицка "Перуна"). У книжці "Тарас Шевченко. Усі твори в одному томі" подано лише літературні твори – поезія і проза. Усі вірші та поеми. Усі оповідання та повісті. Немає листування, критичних статей, жадібних до обговорення чужої творчості критиків та літературознавців. Це – не підручник із шевченкознавства для "шевченкознавців". Ми прагнемо, аби кожен українець мав змогу прочитати, полюбити або ні, а головне – зрозуміти, наблизитись до творчості поета самотійно. Тарас Шевченко має бути збереженим взірцем для творчої молоді України, яка у сумних піснях Кобзаря знаходила б основу для сучасної оптимістичної української поезії. Гоян Я.П. Провісники. Есе К.: "Веселка", 2011. – 526 с.

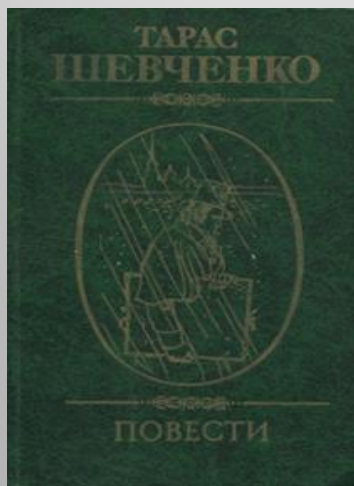
Шевченко Т.Г. Повне зібрання творів у шести томах. Т.1: Поезії 1837-1847. – К.:

Видавництво Академії Наук УРСР, 1963. – 468 с.

Шевченко Т.Г. Твори в п'яти томах. Т.1. Поетичні твори (1857-1847). – К.: Дніпро, 1978. – 374 с.

Шевченко Т.Г. Избранные сочинения: Пер. с укр. / Вступительная статья О.Гончара. – М.: Худож. лит., 1987. – 559 с. – (Б-ка классики. Лит. народов СССР).

Шевченко Т. Повести. – К.: Дніпро, 1983. – 456 с., іл.

Шевченко Т. Тополя. – К.: Дніпро, 1984. – 95 с., іл.

Шевченко Т. Повести. – К.: Дніпро, 1986. – 454 с.

Шевченко Т.Г. Катерина. – К.: Голов. спеціаліз. ред. літ. мовами нац. меншин України, 1994. – 2014 с. – Укр., білорус., болг., нім., пол., рум., словац. і угор. мовами.

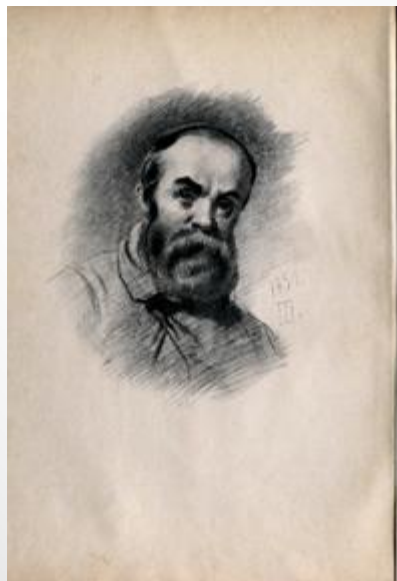
Шевченко Т.Г. Поєми. – К.: Дніпро, 1982. – 188 с.

Шевченко Т. Катерина. – К.: Дніпро, 1972. – 56 с., іл.

Шевченко Т. Вибрана поезія. Живопис. Графіка. – К.: Мистецтво, 2007. – 608 с. – укр., англ.

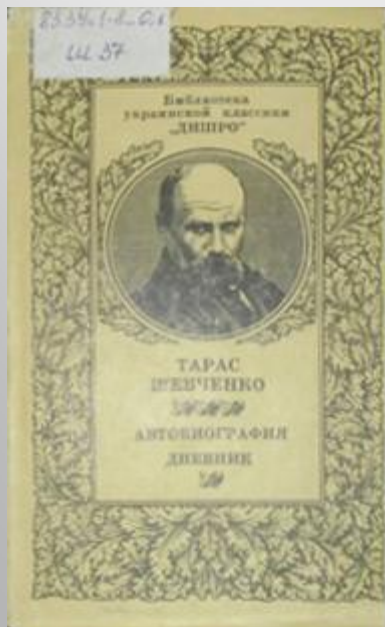
Шевченко Т.Г. "Я так її, я так люблю...": Вибрані вірші та поеми. – К.: Либідь, 2005. – 504 с., іл.

Шевченко Т.Г. Дневник (с 12 июня 1857 по 13 июля 1858 года). – К.: Молодь, 1962. – 276 с., іл.

*Свою Україну любіть.
Любіть її... во врем'я люте,
В останню, тяжкую минуту
За неї Господа моліть!*

Т. Шевченко

Шевченко Т. Автобіографія. Дневник / Т.Шевченко; редкол.: А.Т.Гончар, П.А.Загребельный, Б.И.Олейник [и др.]; предисл. В.М.Русановского ; прим. В.С.Бородина. – К.: Дніпро, 1988. – 344 с. – (Библиотека украинской классики "Дніпро").

Автобіографія і щоденник – цінне джерело фактичних відомостей про життєвий і творчий шлях Т.Г.Шевченка (1814-1861).

Шевченко Т. Думи мої, думи мої. – Одеса: "Маяк", 2008. – 384 с. – укр., рос.

Випущено на замовлення Державного комітету телебачення та радіомовлення України за програмою "Українська книга". "Думи мої, думи мої" – книга-білінгва, у якій вибрані твори Т.Г.Шевченка сусідять з їх перекладами болгарською мовою. Видання адресоване читачам-болгарам, педагогам навчальних закладів, учням і студентам, котрі вдосконалюють знання болгарської мови. Переклади Димитра Методієва.

Кобзар Тараса Шевченка

"Кобзарю! Знов до тебе я приходжу,
бо ти для мене совість і закон."
Ліна Костенко

"Кобзар" (в сучасній орфографії укр. Кобзар; в орфографії прижиттєвих видань Шевченко Кобзар) – назва збірки поетичних творів Тараса Шевченка.

"Кобзар", за Франком, – це "епоха в історії духовного розвитку цілого народу українського".

"Кобзар" – поетична книжка, дивовижно багата на теми і ідеї, образи і жанри, ритми і віршові розміри, тропи і стилістичні фігури. Тут знайдемо ліричні та епічні вірші, громадські та інтимні твори, романтичні балади і різних жанрів поеми: ліро-епічні, сатиричні, драматичні, поетичні памфлети і епіграми, пейзажні зарисовки і жартівливі вірші, послання і переспіви. У "Кобзарі" – минуле і сучасне українського народу, його історія і побут, філософія і мораль. У невеликих за обсягом творах Т.Шевченко зумів охопити питання, що хвилювали народи, а то й планету. З часу появи "Кобзаря" його назва стала другим прізвиськом Шевченка. "Ся маленька книжечка, – писав Іван Франко, – відразу відкрила немов новий світ поезії, вибухла немов джерело чистої, холодної води, заяснила невідомою досі в українському письменстві ясністю, простотою і поетичною грацією вислову".

Усі чесні люди того часу бачили кривду, заподіяну трудящому люду російським царатом і українськими панами. Але тільки один, до того ж молодий, Шевченко збагнув, як тяжко Україні:

Обідрана, сиротою
Понад Дніпром плаче;
Тяжко-важно сиротині,
А ніхто не бачить...
Тільки ворог, що сміється...

Проте поет не лише сумував і скорботно зітхав над долею рідного краю, а й застерігав гнобителів: Смійся, лютий враже! Та не дуже, бо все гине...

Своїм "Кобзарем" молодий поет перший за всю історію України, пропонував задуматись над тим, "чия правда, чия кривда і чиї ми діти?"

Важливо підкреслити не стільки багатогранність творчості великого Кобзаря, скільки те, що його творчість пішла в найширші трудящі маси... відразу, і це тоді, коли не лише бунтарські Шевченківські вірші, але й кожне українське друковане слово було заборонене, переслідуване й нищене царатом. Сільські дівчата, які, може, не читали жодної книжки, декламували Шевченківські поеми. Старі селяни жили, мов зачаровані, дивним "Кобзарем", що якось дістався до їх рук...

Причина цього, чи не єдиного явища в історії світової поезії, дуже проста: про що б не писав Шевченко, в центрі його уваги – знедолена, скривджена проста людина, найчастіше селянського стану.

І народ на любов відповідав любов'ю. Ось лише кілька народних прислів'їв про творчість Шевченка: "Шевченкові твори сяють, мов ясні зорі". "Зі сторінок "Кобзаря" зійшла правди зоря". "Шевченків "Кобзар" пік панів, як жар". "Правду в "Кобзарі" шукай". Поезія для Шевченка дуже дорога – це квіти його душі, це рідні діти його серця. Як дбайливий садівник, він плекає, доглядає їх. Але його твори сумні. Причина їх суму – народне лихо. Не джерельна вода поливає його вірші-квіти, а сльози трударів і його особисті. Пише він для народу України, куди і посилає своїх "дітей«:

Думи мої, думи мої,
Лихо мені з вами!
Нащо стали на папері
Сумними рядами?..
Бо вас лихо на світ на сміх породило,
поливали сльози...
Нащо ж вас кохав я, нащо доглядав?
Чи заплаче серце одно на всім світі,
Як я з вами плакав?

Про роль поета в житті народу йдеться також і в інших ранніх творах: "Перебендя", "На вічну пам'ять Котляревському", "До Основ'яненка", "Гайдамаки". Перебендя-кобзар "все знає" і "все чує", він весь час серед народу, грає й співає для нього, тому його "знають і дякують люди". У другому вірші соловей-поет виспівує для сиріт, дівчат, і від його щебету "сохнуть дрібні сльози". У третій поезії поет мріє писати так, щоб на "весь світ почули". У "Гайдамаках" Кобзар співає в бойових лавах повстанців, надихає їх на визвольну боротьбу, його пісні ведуть народних месників уперед.

До цієї теми в своїй творчості Шевченко повертався не раз: і в "Тризні" та "Трьох літах", і в поезіях періоду заслання, і в "Царях" та "Неофітах", і в ряді інших творів. Лейтмотивом усіх цих творів є оці загальновідомі рядки:

...Возвеличу

Малих отих рабів німих!

Я на сторожі коло їх
поставлю слово.

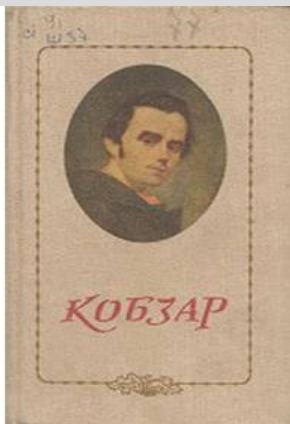
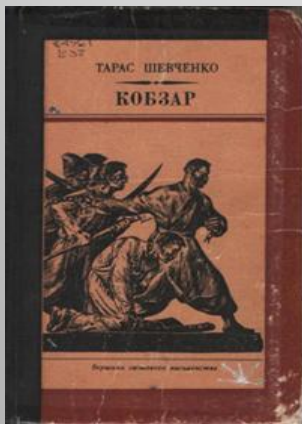
А слово своє поет безперервно удосконалював, прагнучи "огненно" писати,
Щоб слово пламенем взялось,
Щоб людям серце розтопило...

Вперше "Кобзар" був виданий в 1840 році в Санкт-Петербурзі за сприяння Євгена Гребінки. До збірки увійшло вісім творів: "Перебендя", "Катерина", "Тополя", "Думка" ("Нащо мені чорні брови"), "До Основ'яненка", "Іван Підкова", "Тарасова ніч" і "Думи мої, думи мої, горе мені з вами", написаний спеціально для цього збірника, і є як би епіграфом не тільки до цього видання, але й до всієї творчості Тараса Шевченка.

Близько століття з лівого берега Дніпра дивиться вилитий із бронзи невмирущий Тарас Шевченко – великий український народний поет і художник, чия любов до України, до її народу втілена в живому слові. І згадує вдячний народ свого поета, і звучить на землі вічно живе його слово, закарбоване у безсмертному "Кобзарі".

Ця збірка відкрила нову епоху в історії української літератури. Жоден український поет до цього не дав таких чудових творів як ті, з яких складався «Кобзар», ніхто не збуджував і таких думок, і таких настроїв. Мелодійне поетичне слово, близькість до фольклору, палка любов до батьківщини, чиста народна мова – основні риси шевченкової поезії – яскраво проявилися у цій книзі.

Шевченко Т. Кобзар / Т.Шевченко; іл. І.Марчука. – К.: Дніпро, 1994. – 687 с.: іл.

Шевченко Т. Кобзар. – К.: Дніпро, 1985.
– 640 с. – (Вершини світового
письменства).
Шевченко Т. Кобзар. – К.: Рад. шк.,
1986. – 607 с.: іл.

Шевченко Т.Г. Кобзар. – К.: Дніпро, 1999. – 672 с.

Після видання цієї збірки кобзарем стали називати самого Тараса Шевченка. Навіть сам Тарас Шевченко після своїх деяких повістей почав підписуватися "Кобзар Дармограй". Найбільш привабливий вигляд з усіх прижиттєвих видань мав перший "Кобзар": гарний папір, зручний формат, чіткий шрифт. Примітна особливість цього "Кобзаря" – офорт на початку книги по малюнку Василя Штернберга: народний співак – кобзар з хлопчиком-поводирем. Це не ілюстрація до окремого твору, а узагальнений образ кобзаря, на честь якого і названий збірник. Вихід цього "Кобзаря", навіть урізаного царською цензурою, – подія величезного літературного і національного значення. У світі збереглося всього кілька примірників "Кобзаря" Т.Г.Шевченка 1840 року.

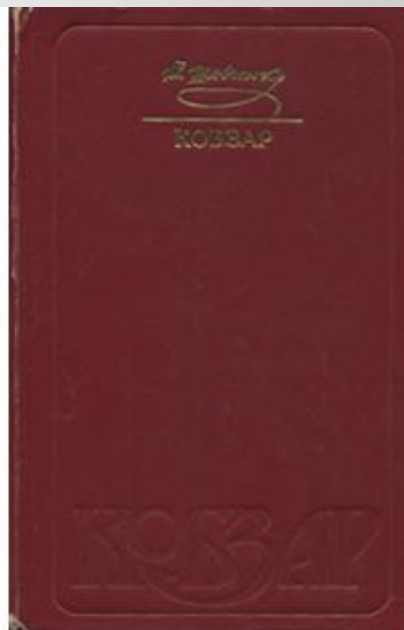
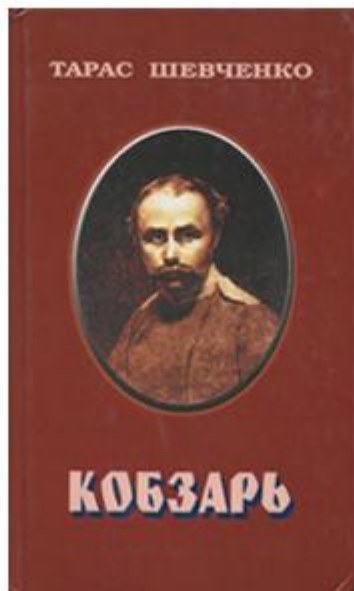
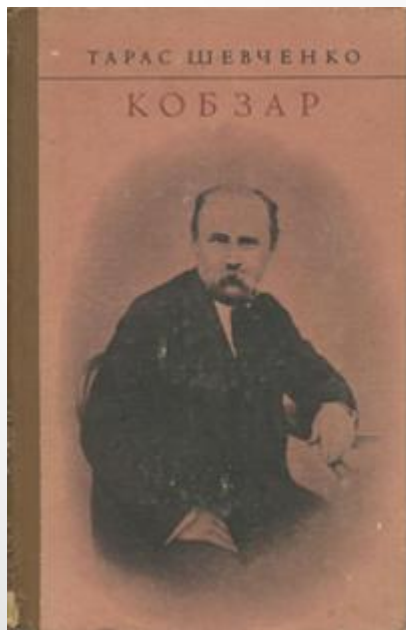

Шевченко Т. Кобзар. – К.: Знання, 1992. – 382 с.
Тарас Шевченко. Кобзар К.: "Наукова думка", 1997. – 368 с.

Перше видання "Кобзаря" надруковано на ярижко (або єрижко – орфографії української мови, заснованої на російських правилах читання); Шевченко дотримувався її у більшості рукописів та прижиттєвих видань:

Бо вась лыхо на свить на смихъ породыло,
Полывалы слъозы... чомъ не затопылы,
Не вынеслы вь море, не розмылы в поли?...
Не пыталы бь, люды – що в мене болыть.

Шевченко Т.Г. Кобзар. – К.: Дніпро, 1974. – 622 с.

Шевченко Т.Г. Кобзарь. – К.: Голов. спеціаліз. ред. літ. мовами нац. меншин України, 2004. – 256 с.

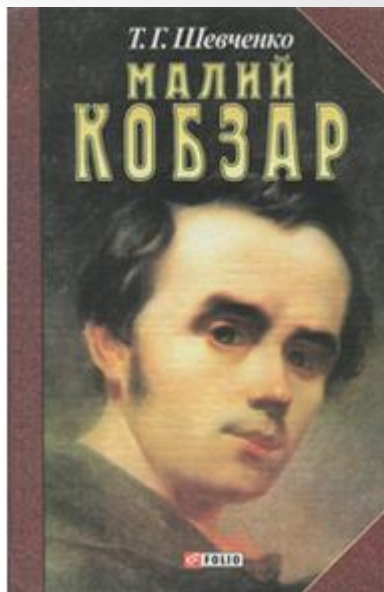
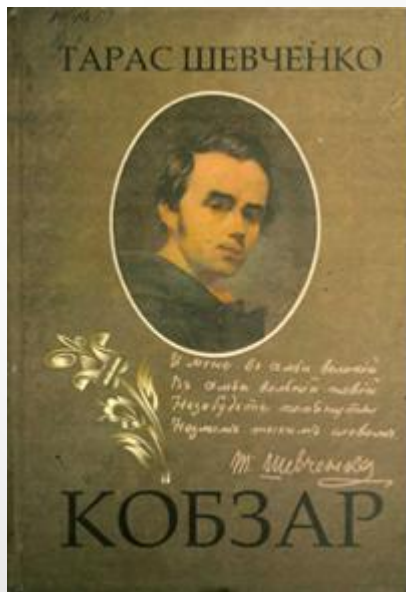
Шевченко Т.Г. Кобзар / Вступна стаття О.Гончара. – К.: Дніпро, 1982. – 647 с.

Шевченко Т. Кобзарь. Стихотворения и поэмы. Перевод с украинского. – М.: Художественная литература, 1972. – 655 с. – (Библиотека всемирной литературы)

Друге видання

У 1844 році під назвою "Чигиринський Кобзар" вийшло передруковане перше видання "Кобзаря" з додатком поеми "Гайдамаки".

Шевченко Т.Г. Кобзар. Збірка поезій. – К.: Велес, 2005. – 368 с. Шевченко Т.Г. Малий Кобзар / Вступна стаття О.Гончара. – Харків.: Фоліо, 2006. – 384 с.

Третє видання

"Кобзар" 1860 року був надрукований засобами Платона Смиренка, з яким Тарас Шевченко познайомився під час своєї останньої подорожі по Україні в 1859 році, в Млієві. Платон Смиренко – відомий в Україні цукро заводчик і меценат, виділив для видання "Кобзаря" 1100 рублів. Це видання було значно повніше попередніх: сюди були включені 17 творів і портрет Тараса Шевченка. У тому ж році вийшов "Кобзар" у перекладі російських поетів (СПБ, 1860; переклад на російську мову під редакцією Н.Гербея). Це останнє видання "Кобзаря" за життя автора.

Шевченко Т.Г. Кобзар (Приміт. Є.К.Нахліка; В.І.Лопати). – К.: Всеукраїнське товариство "Просвіта", 1993. – 512 с., іл.

Шевченко Т. Кобзар. К.: Варта. – 1993. – 632 с.

Четверте видання "Кобзаря" з'явилося частково безпосередньо перед, а частково після смерті Шевченка в 1861 році. Збірка віршів, надрукована під заголовком "Кобзар", була опублікована хоч і не окремою книгою в 1861 році на сторінках щомісячного журналу "Основа" під редакцією Василя Білозерського, книги I-XII. Текст надрукований на Кулішівка, і має наголоси на словах з декількома складами (за винятком літери "і", на якій друкарня не завжди могла позначити наголоси з технічних причин). На честь 100-річчя видання "Кобзаря" в "Основі" 1861 року і сторіччя смерті Шевченка, це видання вперше було передруковано окремою книгою під редакцією Ярослава-Богдана Рудницького у 1961 році у Вінніпезі. Видання здійснила Українська вільна академія наук, Інститут шевченкознавства. Профінансував видання відомий український підприємець Степан Дурбак.

"Кожен, хто, відкривши томик "Кобзаря", вживеться в буйний світ його образів, сягне в його розпечені надра, відчує, що книгу цю написала людина, яка воістину вистраждала свої відкриття, людина, яка по крутизнах життя піднеслась до вершин мудрості, на верхогір'я людського духу. Поетові з його творчих висот відкривались різні часи і народи, в "Кобзарі" мовби акумулювався духовний набуток поколінь, в ньому, крізь людський біль, крізь індивідуальне, раз у раз проступає вселюдське, біблейська далеч історії тут мудро гомонить із сьогоденням. У цьому розумінні "Кобзар" книга невичерпна, книга – на віки. Нові прийдущі покоління знаходитимуть в ній синтез народного і вселюдського досвіду, як ми знаходимо його у книгах древніх, що вік їхній вимірюється тисячоліттями. Слово вічне, слово немируще своєю правдою, невідцвітне художньою красою – це і є "Кобзар" – писав Олесь Гончар.

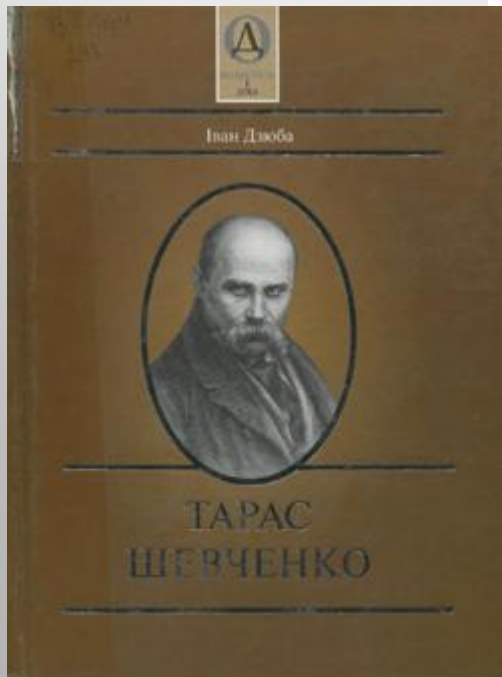

Поет умер – Кобзар живе!
Кобзар наш житиме повіки,
І він зведе на правий шлях
Всі українські ріки.
(В.Гренжа-Донський)

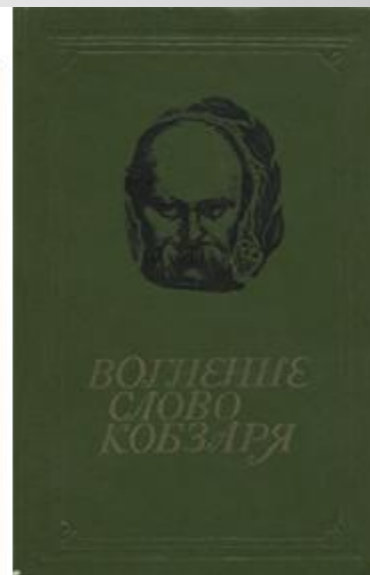
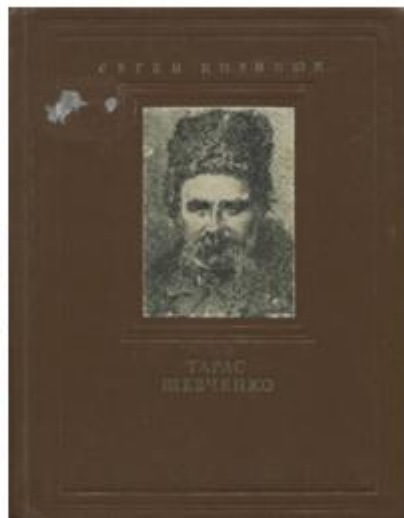
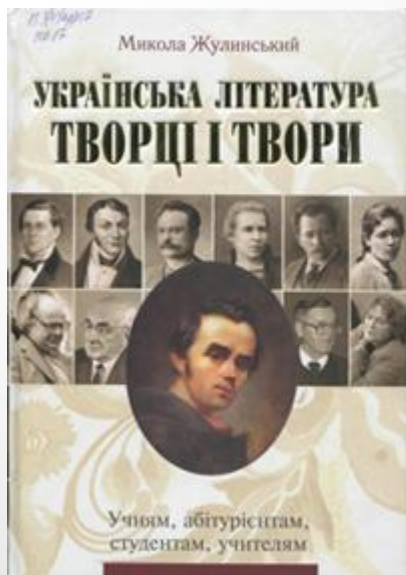

Книги про Шевченка

Феномен Шевченка відбиває нашу національну природу, наше світосприйняття, наше минуле і нашу надію на майбутнє. Він символізує душу українського народу, втілює його гідність, дух і пам'ять...
Є.Сверстюк

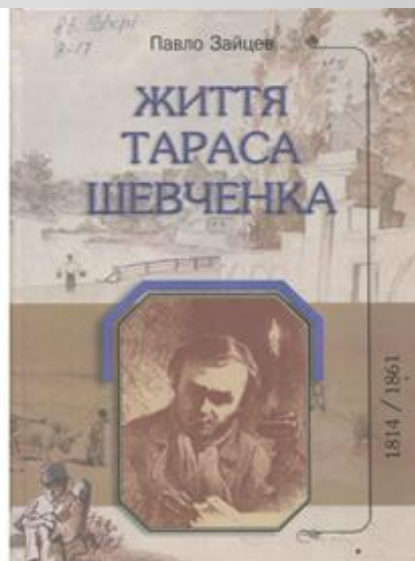
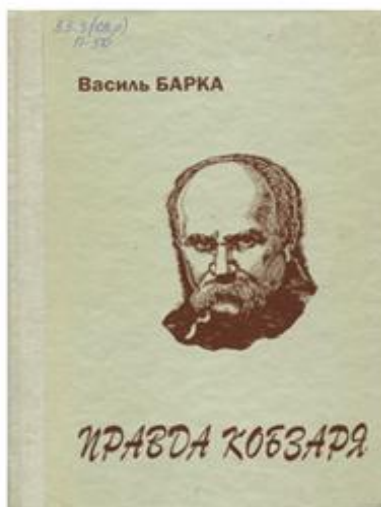
Дзюба І. Тарас Шевченко. – К.: Видавничий дім "Альтернативи", 2005. – 704 с., іл.
Пропонована книга є спробою поєднати докладну розповідь про життєвий шлях Тараса Шевченка з текстологічним аналізом його поетичних і прозових творів та коротким оглядом малярської спадщини.
Автор прагнув охопити весь обшир літературної та громадянської діяльності великого сина України в широкому історичному контексті, розкрити центральне місце Шевченка в усьому національному житті.

Жулинський М. Українська література: учням, абітурієнтам, студентам, учителям. – К.: Либідь, 2011. – 1152 с., іл.

Кирилюк Є. Тарас Шевченко. Життя і творчість. – К.: Дніпро, 1979. – 266 с.

Вогненне слово Кобзаря. Літературно-критичні статті про Т.Г.Шевченка. – К.: Радянська школа, 1984. – 248 с.

Чанін С.В. Великий рід великої людини: науково-популярний нарис про Т.Г.Шевченка та його родовід. – К.: ТОВ "Елібре", 2008. – 160 с.

Майже за півтора століття після смерті поета накопичений величезний інформаційний матеріал про його життя і творчість. Видані цікаві спогади сучасників: художників, літераторів, громадських діячів, і істориків, етнографів, акторів, представників духовенства, військових, політиків, рідних і близьких поета, і навіть звичайних селян. У цих спогадах по крихітках відтворюється живий і неповторний у образ Тараса Григоровича, його чуйна і зворушлива душа, погляди й світогляд. Кожна деталь, кожна характеристика мають безперечний інтерес. Зібрана багата літературно-образотворча спадщина Кобзаря, відновлені маршрути пересування, відоме коло осіб, з якими він зустрічався, у фондах музеїв зберігаються безцінні експонати, пов'язані з іменем поета. Автор використав документальні та мемуарні джерела, відстежив поворотні моменти в долі українського класика, маловивчені лінії двоюрідних родичів поета. У 2-й частині представлено історичне дослідження про рідного брата Г.І.Шевченка – Омеляна, переведеному в херсонський масток В.В.Енгельгардта близько 1820 року. Показані долі людей, які належать до роду Омеляна Івановича Шевченка.

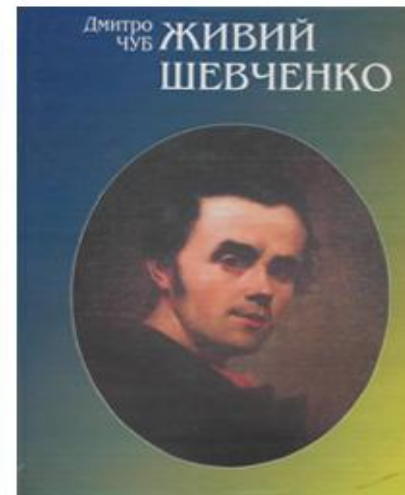
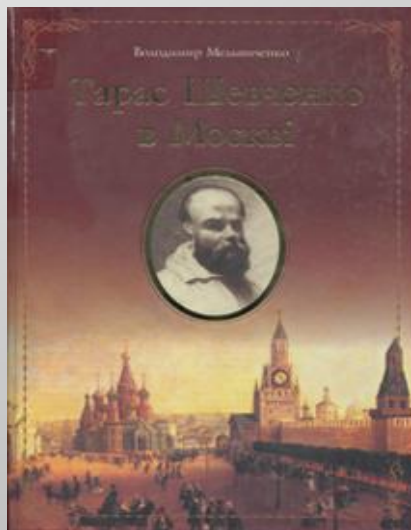
Барка В. Правда Кобзаря: друкується (факсиміально) за виданням Василь Барка. Правда Кобзаря – Нью-Йорк: Видавництво Пролог, 1961: Рівне, 2002. – 319 с.

Зайцев П. Життя Тараса Шевченка. – 2-е вид. – К.: Обереги, 2004. – 480 с. – (Сер. "Б-ка укр. раритету"). Талановита монографія видатного шевченкознавця Павла Зайцева своєчасно не дійшла до свого основного читача. Внаслідок драматичного перебігу історичних подій в Україні ця, єдина у своєму роді, правдива біографія Тараса Шевченка була неприйнятною для цензурних приписів різної, часом протилежної орієнтації.

Книга розкриває і утверджує перед читачем новий, нетрадиційний образ Шевченка й водночас повертає із забуття добре ім'я її автора.

Мельниченко В. Тарас Шевченко в Москві. – К.: Либідь, 2009. – 740 с.: іл. – (Бібліотека Шевченківського комітету).

Шевченкова дорога в Білорусь: Літературно-публіцистичний збірник. – Львів: Світ, 2004. – 272 с.

Історія взаємин білоруського та українського народів сягає глибини століть. У часи національного відродження (XIX - XX ст.) та в період набуття державної незалежності одним із наймогутніших факторів впливу на розвиток білоруської літератури й культури була творчість Тараса Шевченка. У наш час, коли Україна та Республіка Білорусь кожна по-своєму роблять вибір щодо світових та європейських цінностей, важливим для взаємопізнання та взаємозбагачення народів-сусідів, народів-побратимів був Рік Тараса Шевченка в Республіці Білорусь. Літературно-публіцистичний збірник присвячено відзначенню Року Т.Г.Шевченка в Республіці Білорусь. Вміщено офіційні матеріали а також твори провідних білоруських поетів про Великого Кобзаря, переклади білоруською мовою "Заповіту", літературознавчі статті про зв'язки Т.Г.Шевченка з Білоруссю.

Книга проілюстрована малюнками Т.Г.Шевченка віденського періоду, фотокопіями автографів класиків білоруської літератури, репродукціями їхніх публікацій про Кобзаря, фоторепортажами про заходи, проведені в рамках Року Тараса Шевченка в Білорусі. Чуб Д. Живий Шевченко. Біографічні та літературні оповіді. – К.: Ярославів Вал, 2005. – 200 с.

Касіян В.І. Пророк: Літ.-мистец. кн. К.: "Веселка", 2006. – 430 с.

Сяйливе слово пророк дало назву новій книжці, унікальній в українському книговидаванні, національному мистецтві й шевченкознавстві. Уперше в Україні відкривається скарбниця народу – Шевченкіана видатного художника, академіка, першого із митців лауреата Шевченківської премії Василя Касіяна. Щедро ілюстрований літопис життя і геніальної творчості Тараса Шевченка.

Книгою про Тараса Шевченка віддано шану Василеві Касіяну в 110-ту річницю його народження.

Цуріка Л. Т.Шевченко: невідомі сторінки життя К.: АВІАЗ, 2013. – 72 с.

Літературно-художнє видання. У якому розкрито сторінки життя Тараса Шевченка, творчий шлях, жінки в житті Т.Шевченка, невідомі факти з життя Кобзаря.

Огієнко І. (Митрополит Іларіон) Тарас Шевченко К.: Наша культура і наука, 2003. – 432 с.

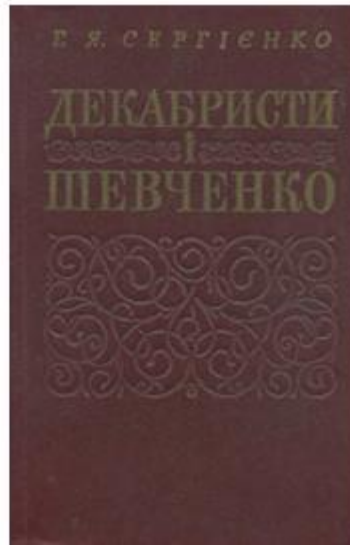
"Тарас Шевченко" – одна з небагатьох книг Івана Огієнка, яку він писав усе своє життя, але так і не довів свій творчий задум до кінця. Створені в еміграції, сотні рукописних сторінок повернулися на Батьківщину лише тепер – більш ніж через чотири десятиліття після написання і через тридцять літ після смерті автора. Це видання стане своєрідним відкриттям для сучасного шевченкознавства.

Зважаючи на новизну, емоційність і доступність викладу, авторські знахідки і відкриття, нинішній український читач мимоволі сприйме цю унікальну книгу не лише розумом, а й душею і серцем. Вона, без перебільшення, писалася кров'ю серця і призначалася Україні.

Мовчанюк В.П. Медитативна лірика Т.Г.Шевченка. – К.: Наукова думка, 1993. – 146 с.

Сергієнко Г.Я. Декабристи і Шевченко. – К.: Дніпро, 1983. – 188 с.

Дзюба І. "Застукали сердешну волю...": До 150-річчя написання "Кавказу". – К.: Дніпро, 1995. – 62 с.

Хорошевський А.Ю. Проект "Україна". Галерея національних героїв. – Харків.: ТОВ "Бібколектор", 2012. – с.192-201.
Шевченкова криниця: Збірник афоризмів із творів Тараса Шевченка. – К.: Криниця. – 2003. – 288 с.: портр. (Сер. "Скарби Тарасової гори").
"Шевченкова Криниця" – це збірник найвідоміших, особливо яскравих і змістовних висловів (афоризмів) і ширших уривків із поетичних творів Тараса Шевченка та його прозової спадщини: повістей, драматичних творів, листів, щоденника, тощо.
Ковалевський О.В. "Я дуже щиро Вас люблю..." Шевченко у розповідях сучасників. Х.: "Прапор", 2004. – 353 с.

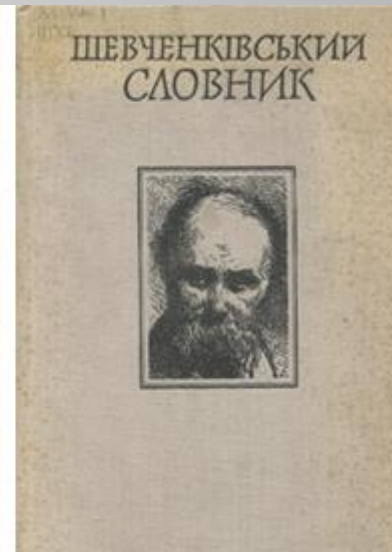
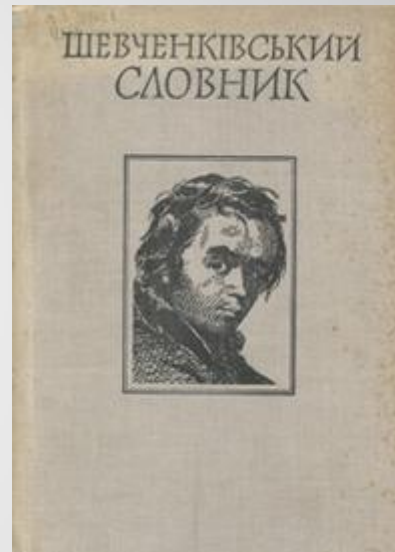

Тарахан-Береза З. "Заворожи мені, волхве...". Тарас Шевченко і Михайло Щепкін. – К.: Мистецтво, 2012. – 352 с.

Видання, присвячене 200-літньому ювілею Т.Г.Шевченка і 225-річчю з дня народження М.С.Щепкіна, збагачує шевченкознавство цікавим аспектом. З.П.Тарахан-Береза, спираючись на науково-історичні документи, здійснила оригінальне дослідження щодо живописного твору Т.Г.Шевченка "Портрет Михайла Щепкіна". 1843 (?). Ця картина, а також портрет юного Т.Г.Шевченка, інші документальні раритети публікуються в Україні вперше. Видання доповнене малярською спадщиною Т.Г.Шевченка.

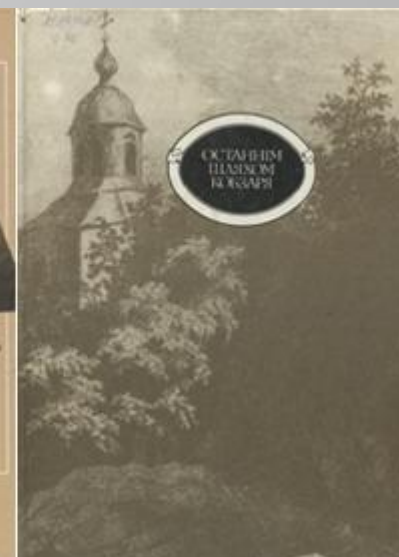
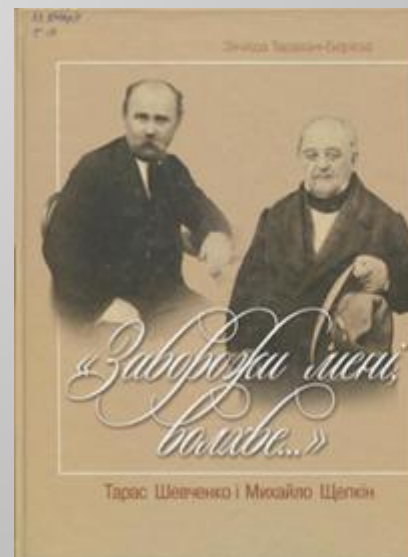
Розраховано на спеціалістів і широке коло читачів.

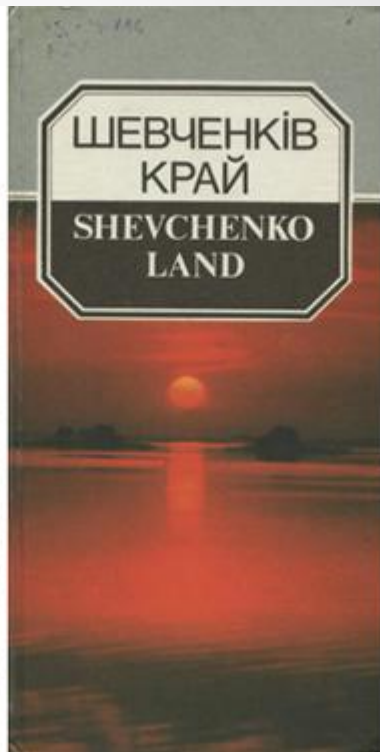
Останнім шляхом Кобзаря. – К.: Український літопис, 1994. – 280 с.

Шевченківський словник. У двох томах. Т.1: А-Мол. – К.: Головна редакція Української Радянської енциклопедії, 1978. – 414 с.

Шевченківський словник. У двох томах. Т.2: Мол.-Я. – К.: Головна редакція Української Радянської енциклопедії, 1978. – 408 с.

Жур П.В. Шевченківський Київ. – К.: Дніпро, 1991. – 287 с.

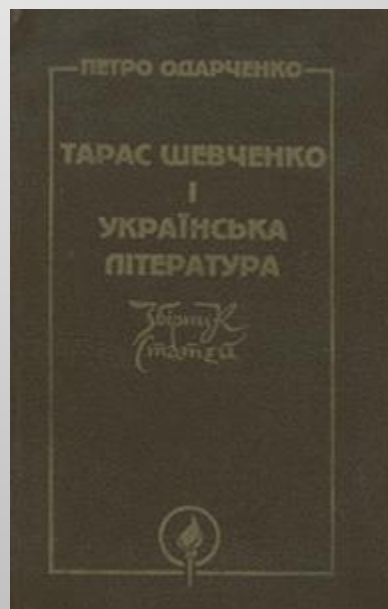
Бас В.В. Шевченків край: Фотопутівник. – К.: Мистецтво, 1989. – 264 с., іл. – текст на укр. та англ. мовами.

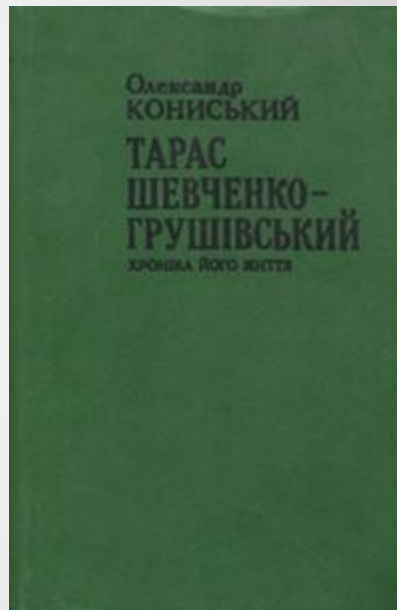
Шляхами Тараса Шевченка. Чернігівщина: Путівник. – К.: Богдана, 2012. – 276 с., іл. "Шляхами Тараса. Шевченка. Чернігівщина". Путівник запрошує шанувальників Кобзаря подорожувати шляхами Чернігівщини – у міста, містечка і села, що відвідував за своє життя великий син України. Подані у виданні розповіді стануть мандрівнику за гίδα, а понад 1000 фотографій та ілюстрацій – зручним візуальним доповненням. Книга містить поради, які допоможуть здійснити подорож з легкістю і комфортом.

Одарченко П. Тарас Шевченко і українська література: 36. статей. – К.: Смолоскип, 1994. – 424 с. – Бібліогр.: с.394-401, портр.

Етюди про поетику Шевченка: Літ.-критич. нарис. – К.: Рад. письменник, 1990. – 272 с.

Кобзарева зоря: Збірник. Поезії рад. поетів про Т.Г. Шевченка. – К.: Рад. письменник, 1984. – 262 с., іл.

Кониський О.Я. Тарас Шевченко – Грушівський: Хроніка його життя. – К.: Дніпро, 1991. – 702 с.

Спогади про Тараса Шевченка. – К.: Дніпро, 1982. – 547 с.

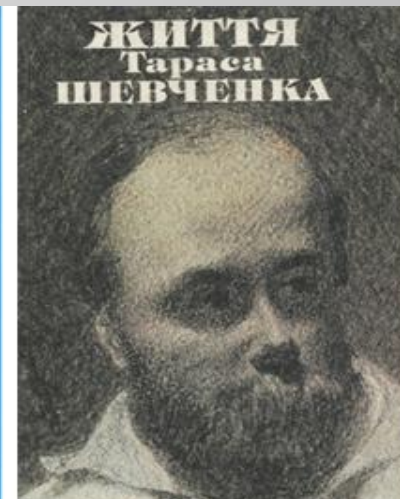
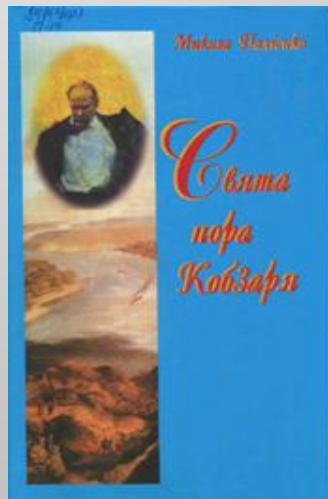
Меншиков І.І. Поетичне слово Кобзаря: Словник лексичних компонентів атрибутивних конструкцій. – К.: ДП "Дирекція ФВД", 2008. – 212 с.

Палієнко М.О. Свята пора Кобзаря. – Одеса: Маяк, 2007. – 176 с.

Зайцев П.І. Життя Тараса Шевченка. – К.: Мистецтво, 1994. – 352 с., іл.

Єфремов С.О. Шевченкознавчі студії. – К.: Україна, 2008. – 368 с., портр.

До видання ввійшли зібрані разом шевченкознавчі твори видатного історика української літератури, критика, культурно-громадського діяча Сергія Єфремова – як фундаментальні наукові праці, так і оригінальні розвідки, полемічні статті, рецензії на тогочасні публікації, що стосується життя і творчості Кобзаря.

Забужко О. Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу. – 4-е вид. – К.: Факт, 2007. – 148 с. – (Сер. "Висока полиця")
 Неділько Г.Я., Неділько В.Я. Тарас Шевченко. Семінарій. – К.: Вища школа, 1985. – 355 с.
 Тарас Шевченко і сучасність. Збірник матеріалів і тез міжнародної науково-теоретичної конференції 21 травня 1996 року. – Рівне, 1996. – 247 с.

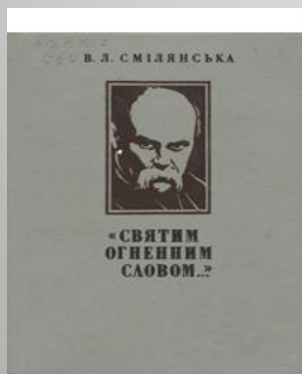

Зоре моя вечірняя... Т.Г.Шевченко й одвічна жіноча таїна К.: "Слов'янський град", 2002. – 136 с.

Книга присвячена одній із найбільш складних, відповідальних і делікатних тем Шевченкіани: "Жінки і кохання в житті Т.Г.Шевченка". Книга присвячена одній із найбільш складних, відповідальних і делікатних тем Шевченкіани: "Жінки і кохання в житті Т.Г.Шевченка".

Оваденко В.А. "І стежечка, де ти ходила" К.: "Слов'янський град", 2002. – 32 с.

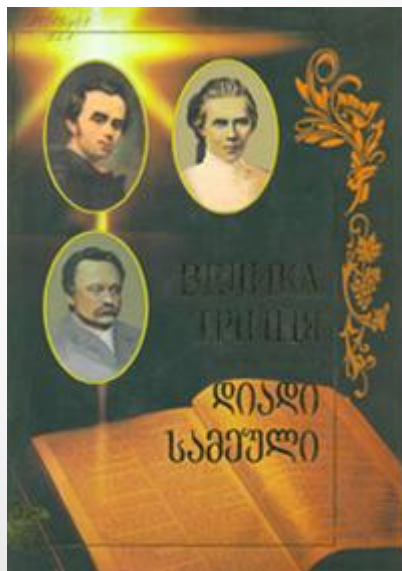
Ця книжечка – розповідь наших сучасників про життя і творчість, перше і останнє кохання геніального поета, образ жінки – жінки-матері, сестри, дружини, нареченої в літературній і мистецькій спадщині Великого Кобзаря.

Смілянська В.Л. "Святим огненным словом..." Тарас Шевченко: поетика. – К.: Дніпро, 1990. – 290 с.

Ключек Г. Поезія Тараса Шевченка: Сучасна інтерпретація. Посібник для вчителя. – К.: Освіта, 1998. – 238 с.

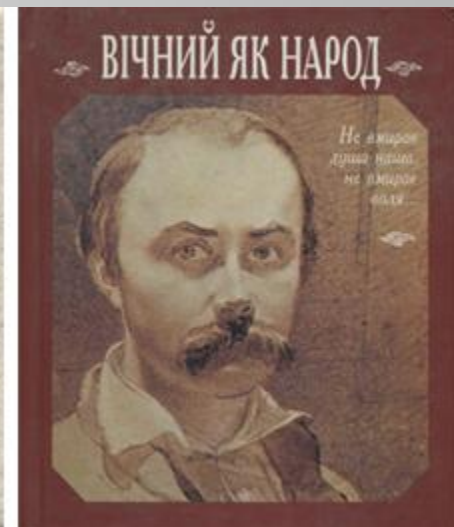
Дзюба І.М. У всякого своя доля: Літ.-критич. нарис. – К.: Рад. письменник, 1989. – 371 с.

Велика трійця: Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка. — К.: Етнос, 2005. — 336 с.: іл. — Укр., груз.

Видання об'єднує зразки поетичної творчості найвеличніших українських поетів-класиків Т.Шевченка, І.Франка та Лесі Українки. Поетичні тексти подано мовою оригіналу та в перекладі грузинською відомого українського й грузинського поета Р.Чілачави.

Збірник ілюстрований репродукціями живописних і графічних творів Тараса Шевченка, а також автографами окремих творів усіх трьох авторів, фотоматеріалами, які відображають їхній життєвий і творчий шлях. Гоян Я.П. Провісники. Есе. — К.: "Веселка", 2011. — 526 с.

Франко І. Шевченкознавчі студії. — Львів: Світ, 2005. — 470 с.

Неділько Г.Я. Тарас Шевченко. Життя і творчість. — К.: Рад. шк., 1988. — 247 с.

Вічний як народ: Сторінки до біографії Т.Г.Шевченка. — К.: Либідь, 1998. — 272 с.

Цвілюк С.А. Історична мудрість великого Кобзаря. Історизм та соціально-політичний вимір епічних творів Тараса Шевченка. – Одеса: Маяк, 2008. – 312 с.

Марголис Ю.Д. Т.Г.Шевченко и русские историки-демократы. – Л.: Издательство Ленинградского университета, 1991. – 192 с.

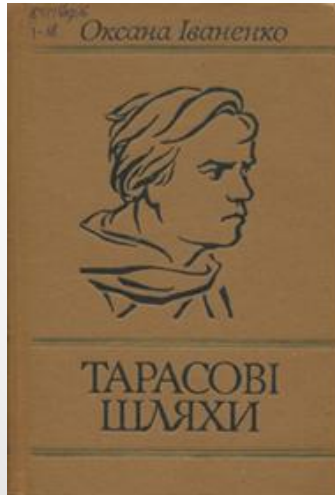
Тарас Шевченко і Крим. Енциклопедичний довідник. – Сімферополь: Таврія, 2001. – 288 с.

Крालюк П.М. Волинь у житті та творчості Тараса Шевченка: монографія / П.М.Крालюк. – Луцьк: Твердиня, 2007. – 108 с.

Шевченкові верстви. Твори літературознавців та митців Рівненщини, присвячені Великому Кобзареві. – Рівне: Азалія, 1996. – 106 с.

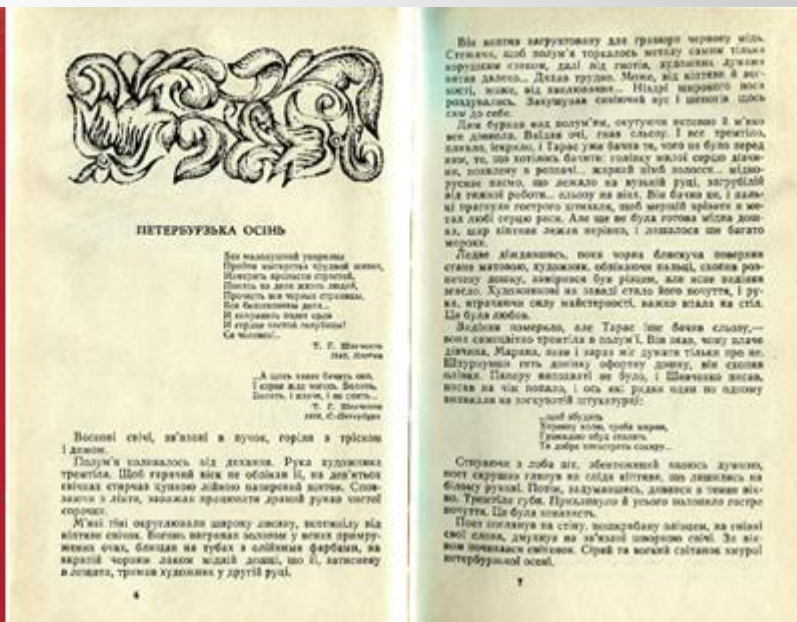
Шевченко в художньому слові

Іваненко О. Тарасові шляхи. Роман. – К.: Веселка, 1989. – 755 с.

Смілянський Л. Поетова молодість: Роман. – К.: Дніпро, 1984. – 412 с., іл.

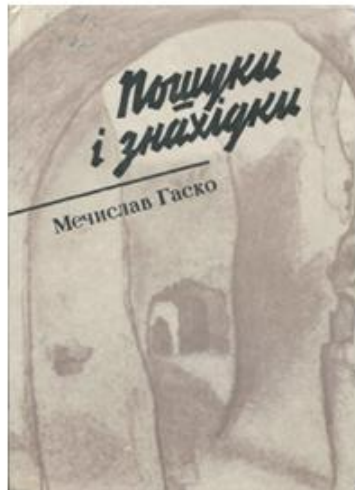
Ільченко О. Петербурзька осінь. – В кн.:
Ільченко О. Твори у двох томах. Т.2.: Повісті,
оповідання, нариси. – К.: Дніпро, 1979. – с.6-
281.

Спогади про Тараса Шевченка. – К.: Дніпро,
2010. – 608 с.

Ковтун Ю.І. Тарасові музи. – К.: Україна, 2003.
– 207 с.: іл. – Бібліогр.: с.204-205.

Зайцев П. Перше кохання Шевченка /
П.Зайцев. Романи Куліша. Аліна й Костомаров
/ В.Петров. – К.: Україна, 1994. – 320 с.

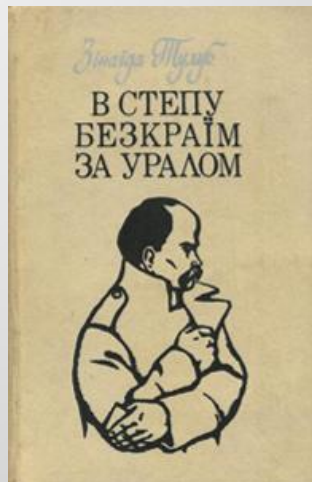

Гаско М.Е. Пошуки і знахідки: Літ.-крит. статті. – К.: Рад. письменник, 1990. – 350 с.

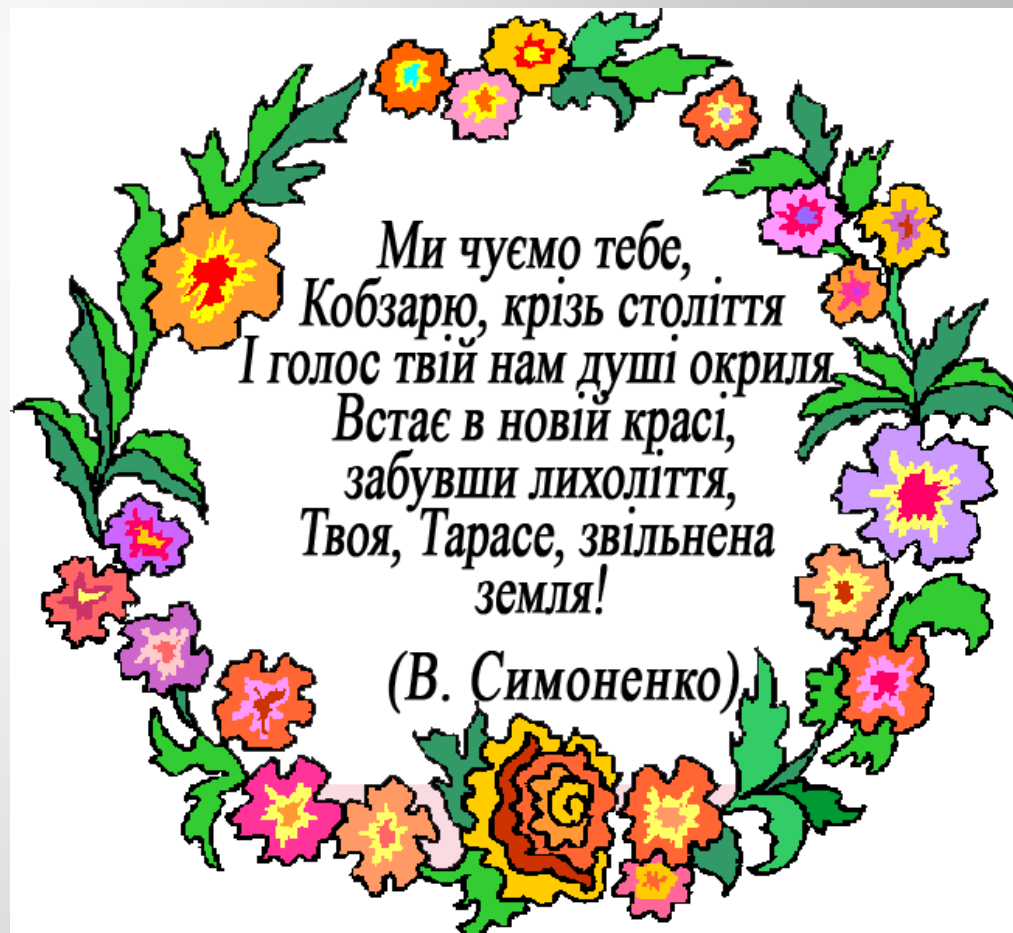
Шевчук В. Син волі: Роман у двох книгах. – К.: Дніпро, 1980. – 715 с.

Шевчук В. Син волі: Роман. – К.: Радянський письменник, 1980. – 472 с.

Тулуб З. В степу безкраїм за Уралом. Роман. – К.: Дніпро, 1984. – 58 с.

Тулуб З. В степи бескрайней за Уралом. Роман. – М.: Известия, 1986. – 592 с., ил.

Детская библиотека г.Вилково